

Stiftelsen Maria Elementarskola

styrelsen@meskola.se

Rektorn vid Maria Elementarskola

rektor@meskola.se

Beslut för grundskola och fritidshem

efter tillsyn av Maria Elementarskola
i Stockholms kommun

Tillsyn av Maria Elementarskola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Maria Elementarskola. Skolan besöktes av Skolinspektionen den 2-4 december 2014. Intervju med representanter för huvudmannen genomfördes den 11 december 2014.

Fakta om skolenheten

Maria Elementarskola är en fristående grundskola i Stockholms kommun. Huvudman är Stiftelsen Maria Elementarskola med organisationsnummer 802006-0458. Verksamheten omfattar förskoleklass, grundskola årskurs 1-9 samt fritidshem. Vid tiden för tillsynen har skolan totalt 246 elever varav 32 elever i förskoleklass. Skolan erbjuder fritidshemsverksamhet för elever i förskoleklass-årskurs 3. Vid tillsynsbesöket är 99 elever inskrivna på skolans två fritidshemsavdelningar.

Skolan är organiserad i fyra arbetslag; fritidshem, förskoleklass-årskurs 3, årskurs 4-6 samt årskurs 7-9. Arbetslagen leds av varsin arbetslagsledare, vilka även ingår i skolan ledningsgrupp. Skolans leds av en rektor.

Stockholms kommun har använt sin rätt till insyn genom att erbjuda Maria Elementarskola en grundskoleutvärdering, något som skolan har nyttjat. Skolan har även deltagit i Stockholms kommuns brukarundersökning när det gäller fritidshem och förskoleklass.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Skolverkets statistik för läsåret 2013/2014 visar att mellan 72 procent och 94 procent av eleverna uppnådde kravnivån på de olika delproven i de nationella ämnesproven i matematik. Motsvarande resultat för det nationella ämnesprovet i svenska visar att mellan 85 procent och 98 procent av eleverna uppnådde kravnivån på de olika delproven.

Av skolans egna uppgifter för läsåret 2013/2014 framgår att samtliga elever uppnådde kunskapskraven för årskurs 3 i svenska vid läsårets slut. I de naturorienterande ämnena, de samhällsorienterande ämnena samt i matematik uppnådde 92 procent av eleverna kunskapskraven för årskurs 3 vid läsårets slut.

Årskurs 6

Skolverkets statistik för årskurs 6 på Maria Elementarskola visar att andelen elever som uppnått minst betyget E i årskurs 6 läsåret 2013/2014 var 100 procent eller näst intill 100 procent i samtliga ämnen.

Den genomsnittliga betygspoängen för respektive ämne var högst i bild (16,2), engelska (17,2) samt i slöjd (17,1). Den genomsnittliga betygspoängen var lägst i historia (12,5), svenska (12,3) och i teknik (12,7).

Årskurs 9

Enligt Skolverkets statistik (SIRIS) för årskurs 9 läsåret 2013/2014 gällande Maria Elementarskola var elevernas genomsnittliga meritvärde 264 poäng. Detta meritvärde är högre än genomsnittet för riket (215 poäng). Det genomsnittliga meritvärdet på Maria Elementarskola har dock sjunkit de senaste tre läsåren. Av statistiken framgår vidare att flickornas genomsnittliga meritvärde är högre än pojkarnas, 276 respektive 246 poäng. Den genomsnittliga betygspoängen för respektive ämne var högst i bild (18,4), hem- och konsumentkunskap (18,3) samt i slöjd (18,5). Den genomsnittliga betygspoängen var lägst i franska (14,0), matematik (14,2) och i fysik (14,6). Andelen elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen var, enligt SIRIS, 96 procent. Motsvarande resultat för riket är 77 procent.

Vidare framgår av den nationella statistiken att 100 procent av eleverna i årskurs 9 läsåret 2013/2014 var behöriga till samtliga nationella program på gymnasiet, ett resultat som varit stabilt över tid.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att kunskapsresultaten i Maria Elementarskola är goda. Alla elever är behöriga till samtliga nationella program på gymnasiet, ett resultat som varit stabilt över tid. Det genomsnittliga meritvärdet är högt, även om det har sjunkit något de senaste åren. Därmed finns det utrymme att höja resultaten ytterligare.

Skolinspektionen kan konstatera att rektorn vid Maria Elementarskola tar ansvar som pedagogisk ledare och har initierat flera förändringar sedan sitt tillträde 2012, vilket bland annat har bidragit till att skolan har en tydlig struktur för arbetet med särskilt stöd. Likaså har rektorn påbörjat ett arbete med att få till stånd ett fungerande kvalitetsarbete i hela organisationen. Skolinspektionen bedömer dock att kvalitetsarbetet behöver förbättras ytterligare, så att det blir ett mer funktionellt verktyg i arbetet med att utveckla skolan. Analysen i kvalitetsarbetet behöver till exempel i högre grad ta sin utgångspunkt i sambandet mellan elevernas resultat och kvaliteten i undervisningen. Vidare behöver rektorn se till att arbetet med bedömning av elevernas kunskaper utvecklas så att alla lärare ges stöd för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg.

Skolan behöver också förbättra arbetet med att samordna undervisningen mellan olika ämnesområden, detta för att ge eleverna möjlighet att uppfatta större

kunskapsområden som en helhet. Tillsynen visar dock att det även förekommer goda exempel på sådant arbete.

Av utredningen framgår vidare att elevernas inflytande över sin utbildning behöver förbättras, så att det inte är beroende av lärare och ämne. Skolan har ingen genomtänkt strategi för hur inflytandet ska se ut och hur det ska öka i takt med elevernas stigande ålder och mognad.

Elever och lärare som Skolinspektionen har intervjuat uppger att det är studiero i undervisningen, något som även framgår av de lektionsbesök som Skolinspektionen har genomfört.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Maria Elementarskola att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 1 september 2015 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Stiftelsen Maria Elementarskola måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med undervisning och lärande.

- Se till att undervisningen samordnas i olika ämnesområden så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

Motivering

I läroplanen anges att lärarna ska samverka med andra lärare för att nå utbildningsmålen. Läroplanen anger också att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen samordnas i olika ämnesområden så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

I Skolverkets allmänna råd om planering och genomförande av undervisning (SKOLFS 2011:149) anges att rektorn bör utveckla former för samverkan och kunskapsutbyte mellan lärarna.

Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att samarbete och samverkan mellan lärarna och de olika arbetslagen varierar när det gäller att åstadkomma en samordning av undervisningen i ämnesområden för att ge eleverna möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. I de tidigare skolorna är det enligt lärarna vanligare att undervisningen samordnas till större ämnesområden än i de senare skolorna. Lärare i högre årskurser beskriver som exempel att de borde utveckla arbetet kring olika ämnesövergripande teman för att

därigenom knyta ihop undervisningen bättre, något som även skulle medföra ett ökat samarbete inom kollegiet. Eleverna i de senare skolåren uppger att ämnesövergripande tema-arbeten var vanligare när de gick i lägre årskurser. Även av skolans självvärdering (Skolverkets material BRUK; Bedömning, Reflektion, Utveckling, Kvalitet) framgår att rutiner och former för samverkan mellan lärarna behöver åtgärdas.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister i skolans arbete med undervisning och lärande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stiftelsen Maria Elementarskola föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11) 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektorns ansvar

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Stiftelsen Maria Elementarskola måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med grundläggande värden och inflytande.

- Ge eleverna ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska fort-löpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildning-en och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Av läro-planen framgår att lärarna har ett utpekat ansvar för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 674) anges att eleverna har rätt till inflytande över undervisningen, skolmiljön och verksamheten i övrigt. Krav-et på att eleverna ska stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareut-veckla utbildningen innebär att det inte är tillräckligt att eleverna ges möjlighet att ta del i detta arbete utan det krävs ett mer aktivt arbete från skolans sida.

Vidare framgår av Skolverkets allmänna råd om planering och genomförande av undervisningen att lärarna bör utgå från elevgruppens intressen, erfarenhet-er kring det som undervisningen ska behandla så att eleverna får ett reellt infly-tande över undervisningen.

Rektorn vid Maria Elementarskola framhåller i intervju att skolan har ett "stort utvecklingsområde" när det gäller elevernas inflytande i undervisningen och att det arbetet behöver prioriteras. Skolan behöver arbeta med att förklara för elever, vårdnadshavare och lärare att elevinflytande handlar om medverkan och ansvarstagande. Enligt rektorn har lärarna kommit olika långt i arbetet med elevers inflytande över sitt eget lärande. Elever uttrycker att deras inflytande är beroende av lärare och ämne. De exempel på inflytande som elever nämner handlar främst om att de kan välja hur arbetet ska redovisas och att de i några ämnen kan ges möjlighet att fördjupa sig inom ett område. Även lärare ger exempel på att elever kan få välja mellan olika redovisningsformer, exempelvis skriftligt prov eller andra sätt att visa sina kunskaper. Det förekommer också att elever ges möjlighet att utvärdera olika moment i undervisningen. Samtidigt framgår av intervjuerna att lärarna inte har varit involverade i gemensamma diskussioner kring hur de ska se på elevernas inflytande i olika årskurser och hur det ska anpassas efter elevernas ålder och mognad. I de lektionsobservationer som Skolinspektionen genomfört förekommer få exempel där lärarna ger eleverna en framåtsyftande återkoppling på vad de behöver utveckla och hur de kan gå till väga för att komma längre i kunskapsutvecklingen, som ett led i arbetet med involvera eleverna i sitt eget lärande.

Skolinspektionens utredning visar sammanfattningsvis att eleverna inte ges ett reellt inflytande över utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stiftelsen Maria Elementarskola föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Särskilt stöd

Bedömning

Stiftelsen Maria Elementarskola måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

- Se till att skolan ger studiehandledning på modersmålet till de elever som har behov av det.

Motivering

Enligt skolförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det.

I intervju med lärare framkommer att det finns någon enstaka nyanländ elev där bedömningen görs att eleven skulle tillgodogöra sig undervisningen bättre om studiehandledning på modersmålet gavs eleven. Även i intervju med representanter för elevhälsan framkommer att det finns elever som skulle ha nytta av studiehandledning på modersmålet. Av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsan framgår dock att ingen elev vid skolan ges studiehandledning på modersmålet.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister när det gäller att erbjuda elever studiehandledning på modersmålet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stiftelsen Maria Elementarskola föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

5 kap. 4 § skolförordningen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Stiftelsen Maria Elementarskola måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

- Se till att lärarna ges stöd för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg.

Motivering

Rektorn har i skollagen ett utpekat ansvar för att betyg sätts i enlighet med de föreskrifter som gäller för betygssättning. Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 667) är syftet med bestämmelsen att särskilt markera rektorns ansvar för en rättvis och likvärdig betygssättning. Det innebär att rektorn måste se till att lärarna är förtrogna med regelverket och att de ges stöd för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg.

Den samlade bilden utifrån intervjuer med lärare och rektorn visar att Maria Elementarskola behöver vidareutveckla sin samverkan kring bedömning och betygssättning så att skolans lärare får stöd när det gäller att sätta likvärdiga betyg.

Även skolan har identifierat arbetet med betyg och bedömning som ett utvecklingsområde. Som ett led i detta har lärarna exempelvis deltagit i en föreläsning vid uppstarten av läsåret. I lärarintervjuer framkommer att det varierar i vilken utsträckning arbetslagen diskuterat och analyserat bedömningar och betygssättning utifrån ett likvärdighetsperspektiv. De exempel som ges speglar inte ett systematiskt arbete utan det är av mer begränsad art. Som exempel beskrivs

ett sporadiskt samarbete mellan lärare samt ett påbörjat arbete med sambedömning av nationella ämnesprov. Även om det finns forum att mötas så menar lärare att pedagogiska frågor som bedömning inte alltid hinns med. Lärare som är ensamma i sina ämnen efterlyser kollegor att ha bedömningsdiskussioner med. Betyg och bedömning beskrivs således av lärare som ett viktigt utvecklingsområde för skolan, något som även rektorn framhåller i intervju. Rektorn beskriver också att det finns lärare som saknar ämneskollegor att samarbeta med i betygs- och bedömningsfrågor och menar att ett utbyte med andra skolor skulle kunna möta det behovet. Även lärare menar att samarbete med en annan skola skulle vara bra för att få tillfälle att diskutera bedömningar, en kontakt som skolan har för avsikt att etablera. Skolinspektionen noterar i sammanhanget att det förekommer en större andel betyg A och B i några praktiskt-estetiska ämnen i jämförelse med betygen i många andra ämnen där flera betygssteg har använts.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete med bedömning och betygssättning. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stiftelsen Maria Elementarskola föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

3 kap. 14 skollagen, Lgr 11 2 Övergripande mål och riktlinjer, Bedömning och betyg

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Stiftelsen Maria Elementarskola måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med utvecklingen av utbildningen.

- Se till att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta är dokumenterat.

Motivering

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå genomförs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella mål som finns för utbildningen uppfylls.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) innebär systematiskt och kontinuerligt att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Varje

skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen. Vidare bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Tillsynen visar att rektorn sedan sitt tillträde 2012 påbörjat ett arbete med att få till stånd ett fungerande kvalitetsarbete i hela organisationen. Skolinspektionens samlade bild är dock att arbetet ännu inte är en process där uppföljning, analys av resultat, planering och genomförande av insatser alltid hänger samman på ett tydligt vis för att bidra till utveckling av verksamheten.

Skolinspektionen har tagit del av "Plan för stiftelsen Maria Elementarskolas systematiska kvalitetsarbete, 2014/2015". Planen utgör grunden för arbetet med att planera, följa upp och utveckla verksamheten. Av den verksamhetsredogörelse som rektorn gjort i samband med tillsynen framgår att planen har tagits fram i samarbete med styrelsen och skolans personal. Enligt planen består skolans systematiska kvalitetsarbete av en resultatdel, en analysdel och en utvecklingsdel. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår dock att planen ännu inte är fullt ut förverkligad. Rektorn beskriver i intervju att kvalitetsarbetet behöver förbättras så att det blir ett tydligare system att arbeta med, en process som dock är påbörjad. Lärare uttrycker att "systematisk kvalitetssäkring" är ett av skolans viktigaste utvecklingsområden och de uppger att ett mer strukturerat arbete utifrån planen har inletts. Även i den självvärdering som skolans personal har gjort framgår att skolan bland annat behöver åtgärda flera delar av kvalitetsarbetet (BRUK).

Av dokument framgår att skolan samlar in olika resultat genom exempelvis trygghetsenkäter och material för självskattning som BRUK. Skolan deltar även i Stockholms kommuns brukarundersökning när det gäller fritidshem och förskoleklass samt i kommunens grundskoleutvärdering.

I intervjuer med rektorn, lärare, personal på fritidshemmet och representanter för elevhälsan framkommer att arbetet med att analysera tillgängliga resultat varierar, när det gäller såväl kunskapsresultat som resultat från olika undersökningar, enkäter och självskattningsmaterial. Av intervjuer med lärare framgår som exempel att de i liten utsträckning varit involverade i gemensamma diskussioner där skolövergripande kunskapsresultat analyseras och kopplas till insatser i undervisningen. I den verksamhetsredogörelse som rektorn skrivit inför tillsynen finns dock analyser av kunskapsresultat som skolans ledningsgrupp har gjort. I intervjuer med lärare, personal på fritidshem och represen-

tanter för elevhälsan framkommer vidare att många resultat från enkäter och BRUK är okända och därmed inte har använts för närmare analyser som en utgångspunkt för skolans utvecklingsarbete. I dokumentation och i intervju med rektorn framkommer dock att resultat från trygghetsenkäten har diskuterats samt vilka åtgärder som kan vidtas för att förbättra de resultat som bedöms vara "svaga punkter". Arbetet med att analysera olika resultat behöver, enligt Skolinspektionen, således förbättras så att skolan ska kunna vidta ytterligare åtgärder för att utveckla elevernas utbildning.

Skolinspektionen bedömer att arbetet med att vidareutveckla skolans kvalitetsarbete är centralt, det vill säga planera, följa upp, analysera och initiera förändringar inom de områden som har betydelse för måluppfyllelsen. Uppföljning är en ständigt pågående process i det systematiska kvalitetsarbetet. Utan att gemensamt identifiera utvecklingsområden och analysera troliga orsaker till elevernas kunskapsresultat, och andra resultat, finns det en risk att de åtgärder som skolan vidtar inte kommer att få avsedd effekt.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stiftelsen Maria Elementarskola föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 3-5 §§ skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Katarina Håkansson
Beslutsfattare

Åsa Rehnberg
Undervisningsråd

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att lämna synpunkter på uppgifter i de protokoll som upprättas i samband tillsynen.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.